

ROVATVEZETŐINK

NAP

Hannák Judit
1042 Budapest, Petőfi u. 24., IX/27.
E-mail: nap@mcse.hu, tel.: +36-70-941-8056

HOLD

Görgei Zoltán
6500 Baja, Kálvária u. 94.
E-mail: hold@mcse.hu

BOLYGÓK

Kiss Áron Keve
2600 Vác, Báthori u. 15.
E-mail: bolygok@mcse.hu

ÜSTÖKÖSÖK, KISBOLYGÓK

Nagy Mélykúti Ákos
7635 Pécs, Gólya dűlő 4.
E-mail: ustokoseszleles@gmail.com

METEOROK

Keszthelyi Sándor
9792 Bucsú, Rohonci u. 22.
E-mail: keszthelyi.sandor52@gmail.com

FEDÉSEK, FOGYATKOZÁSOK

Szabó Sándor
9400 Sopron, Szellő u. 27.
Tel.: +36-20-485-0040, E-mail: castell.nova@chello.hu

KETTŐSCSILLAGOK

Szklénár Tamás
5551 Csabacsúd, Dózsa Gy. u. 41.
E-mail: szklenartamas@gmail.com

VÁLTOZÓCSILLAGOK

Kiss László, Kovács István, Jakabfi Tamás, Mizser Attila
MCSE, 1300 Budapest, Pf. 148.
E-mail: vcpsz@mcse.hu, Tel.: +36-30-491-1682

MÉLYÉG-OBJEKTUMOK

Sánta Gábor
MCSE, 1300 Budapest, Pf. 148.
E-mail: melyeg@mcse.hu

SZABADSZEMES JELENSÉGEK

Landy-Gyebnár Mónika
8200 Veszprém, Boglárka u. 18.
E-mail: landy.gyebnar@gmail.com

CSILLAGÁSZATI HÍREK

Molnár Péter
MCSE, 1300 Budapest, Pf. 148.
E-mail: mpt@mcse.hu

CSILLAGÁSZATTÖRTÉNET

Keszthelyi Sándor
9792 Bucsú, Rohonci u. 22.
E-mail: keszthelyi.sandor52@gmail.com

A TÁVCSÓVEK VILÁGA

Kurucz János
5440 Kunszentmárton, Tiszakürti u. 412.
E-mail: sidius4@gmail.com

DIGITÁLIS ASZTROFOTÓZÁS

Fűrész Gábor
8000 Székesfehérvár, Pozsonyi út 87.
E-mail: gfuresz@mit.edu

Az észlelések beküldési határideje minden hónap 6-á!
Kérjük, a megfigyeléseket közvetlenül rovatvezetőinkhez küldjék elektronikus vagy hagyományos formában, ezzel is segítve a Meteor összeállítását. A képek formátumával kapcsolatos információk a meteor.mcse.hu honlapon megtalálhatók. Ugyanitt letölthetők az egyes rovatok észlelőlapjai.

Az észlelések online-feltöltése: eszlelesek.mcse.hu

ÉSZLELÉSI ROVATAINKBAN ALKALMAZOTT GYAKORIBB RÖVIDÍTÉSEK:

CM	centrálmeridián
Ha	H-alfa észlelés (Nap)
DF	diffúz köd
GH	gömbhalmaz
GX	galaxis
NY	nyílthalmaz
PL	planetáris köd
SK	sötét köd
DC	a kóma sűrűsödésének foka (üstökösöknel)
DM	fényességkülönbség
EL	elfordított látás
É	észak
D	dél
K	kelet
Ny	nyugat
KL	közvetlen látás
LM	látómező (nagyág)
m	magnitúdó
öh	összehasonlítható csillag (változócsillagok)
PA	pozíciószög
S	látás szög távolság (kettőscsillagok)

MŰSZEREK:

B	binokulár
DK	Dall–Kirkham-távcső
L	lencsés távcső (refraktor)
M	monokulár
MC	Makszutov–Cassegrain-távcső
SC	Schmidt–Cassegrain-távcső
RC	Ritchey–Chrétien-távcső
T	Newton-reflektor
Y	Yolo-távcső
f	fotoobjektív
sz	szabadszemes észlelés

HIRDETÉSI DÍJAINK:

Hátsó borító: 40 000 Ft
Belső borító: 30 000 Ft,
Belső oldalak: 1/1 oldal 25 000 Ft, 1/2 oldal 12 500 Ft,
1/4 oldal 6250 Ft, 1/8 oldal 3125 Ft.
(Az összegek az áfát nem tartalmazzák!)

Nonprofit jellegű csillagászati hirdetéseket (találkozók, táborok, pályázati felhívások) díjtalanul közölünk.

Tagjaink, előfizetőink apróhirdetéseit – legfeljebb 10 sor terjedelemben – díjtalanul közöljük.

Az apróhirdetések szövegét írásban kérjük megküldeni az MCSE címére (1300 Budapest, Pf. 148.), e-mail: meteor@mcse.hu. A hirdetések tartalmáért szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

Térkép e táj?

Száz évvel ezelőtt zajlott a „nagy vita” melyben a korszak két jelentős csillagásza, Harlow Shapley és Heber Curtis feszült egymásnak. A tét nem volt kicsi: el kellett dönteni, hogy mekkora az általunk belátható Világegyetem. Egyetlen csillagvárosra, a Tejútrendszerre szorítkozik, avagy tejútrendszerek sokasága népesíti be egy szinte felfoghatatlanul nagy teret?

Száz évvel ezelőtt Párizs mellett is zajlott egy nagy és hosszú vita. Sok-sok vitázó fél feszült egymásnak, habár a magyaroknak nem adtak túl sok lehetőséget arra, hogy elmondják álláspontjukat: hol húzódnak Magyarország majdani határai.

Nem tudom, mennyire foglalkoztatta Tass Antalt, az ógyallai csillagvizsgáló aligazgatóját Shapley és Curtis vitája. Annak kimeneteléről bizonyára csak jóval később értesült; azon a száz évvel ezelőtti nyáron sokkal prózaibb gondok foglalkoztatták: a lenni vagy nem lenni kérdése. Hol kap helyet az Ógyalláról átmenekített állami csillagvizsgáló? Kap helyet egyáltalán? Lesz még valaha nemzeti csillagvizsgálónk?

1920 nyarán még az a hír járta, hogy Esztergomba kerül az ógyallai csillagda. Szeptemberben Szegedre látogatott el Tass, ugyanis felmerült, hogy ott kapna helyet az obszervatórium. A helyzet tehát nagyon is képlekeny volt száz évvel ezelőtt. Az év vége felé kezdett körvonalazódni, hogy a budai hegyekben lenne alkalmas hely a Konkoly-alapítványú asztrofizikai obszervatórium számára, valahol a János-hegy, vagy a Széchenyi-hegy tájékán. A következő évben aztán megkezdődtek az építkezések a Svábhegyen, amely akkor még sokkal jobb észlelőhely volt, mint Ógyalla. Az évtized végére készült el teljesen az új intézmény három kupolával, egy passzázsházzal és a hatalmas központi épülettel. Eredetileg sokkal több kupolát terveztek, végül aztán az a három készült el, amely ma is látható.

Jól emlékszem, a szocializmus évtizedeiben milyen gyomorgörccsel járt egy-egy határátlépés a román, a csehszlovák vagy a jugoszláv határon. Mára részben „megszűntek” ezek a határok, a vilájárvány elmúltával bizonyára visszaáll a mozgásszabadság. A világúrból szemlélve lényegtelen, hol húzódnak a határok a Kárpát-medencében. Az elmúlt évtizedek során akár szlovák, akár román, akár szerb csillagászokkal, amatőr csillagászokkal találkoztam, még a csillagképek határaitól se nagyon vitakoztunk. Mindennél fontosabb volt a mi közös eszperantónk, a csillagászat feltétlen szeretete. Akár Ógyallán jártam, akár Kolozsvárott, szívesen láttak az ottani kollégáktól, nemzetiségűtől függetlenül.

A történelmet persze más-más szemszögből látjuk. Miközben mi elvesztettük az ország kétharmadát, új államok jöttek létre az elcsatolt területeken. Csehszlovákia egyik megálmódója, a Kosaras községben született Milan Štefánik, éppenséggel csillagász volt. A szlovákok éppúgy magukénak tekintik a hegybányai születésű Maximilian Hellt, mint mi Hell Miksát – hiszen ugyanarról a személyről van szó. Nagy tisztelettel ápolják Mikuláš Konkoly Thege emlékét – mi pedig Konkoly Thege Miklósét, akit a nagyvilág Nikolaus von Konkoly néven ismer. Mindez azt mutatja, hogy ezeket a jeles tudósokat mindenki a magáénak érzi, nemzetiségűtől függetlenül. Így van ez jól.

A csillagászatkedvelő Karinyth Frigyes így írt kisfiához 1921-ben: „De nem mondtam ki azt a szót soha. És most már nem is tudom kimondani, csak ennyit: valami fáj, ami nincs. [...] Ha ezt hallod majd: Kolozsvár, és ezt: Erdély, és ezt: Kárpátok – meg fogod tudni, mire gondoltam.” A vesztesség élménye ma is itt él bennünk, száz év múltán azonban ideje feldolgozni. Így lenne jó.

Mizser Attila